

Jacek Dobrowolski

Spoleczno-ekonomiczne uwarunkowania produkcji biomasy na cele energetyczne na przykładzie województwa lubelskiego

Głównym celem pracy doktorskiej jest identyfikacja społeczno-ekonomicznych uwarunkowań produkcji biomasy rolniczej na cele energetyczne i przedstawienie ich przestrzennego zróżnicowania, na przykładzie województwa lubelskiego, ze szczególnym uwzględnieniem cech rolników i charakterystyk gospodarstw. Cel metodyczny pracy stanowi opracowanie metody szacowania potencjału biomasy na cele energetyczne, a aplikacyjny oszacowanie wolumenu biomasy w ujęciu przestrzennym oraz opracowanie modelu polityki rozwoju produkcji biomasy i jej energetycznego wykorzystania, a także rekomendacji praktycznych w tym zakresie. Przyjęte cele pracy zrealizowano w toku rozważań podjętych w siedmiu rozdziałach.

W rozdziale pierwszym wstępnym zdefiniowano i uzasadniono wybór problemu badawczego, określono cele, przedstawiono hipotezy i zakres pracy, scharakteryzowano materiały źródłowe oraz metody wykorzystane w pracy.

W rozdziale drugim teoretycznym, zdefiniowano podstawowe pojęcia stosowane w jej części empirycznej oraz dokonano przeglądu literatury dotyczącej biomasy i jej energetycznego wykorzystania, a także przedstawiono koncepcje teoretyczne odnoszące się do badań wiedzy, preferencji i opinii rolników (uwarunkowań subiektywnych).

W rozdziale trzecim zaprezentowano globalne, europejskie i krajowe uwarunkowania wykorzystania biomasy na cele energetyczne i szerzej odnawialnych źródeł energii. W rozdziale czwartym ukazano społeczno-ekonomiczne oraz przyrodnicze uwarunkowania produkcji biomasy roślinnej i zwierzęcej na cele energetyczne w województwie lubelskim. Uwarunkowania tego typu, które odnoszą się do struktur zjawisk i procesów demograficznych, ekonomicznych i przyrodniczych, określono jako obiektywne. Opracowano klasyfikację, porządkując powiaty województwa lubelskiego według obiektywnych uwarunkowań energetycznego wykorzystania biomasy rolniczej.

W rozdziale piątym, na podstawie wyników badań ankietowych rolników, przedstawiono subiektywne uwarunkowania produkcji biomasy rolniczej na cele energetyczne w województwie lubelskim. Analizie poddano deklaracje, opinie i wiedzę rolników na temat: wykorzystania słomy jako nawozu, występowania w gospodarstwie rolnym nadwyżek słomy i innej biomasy stałej, skłonności do upraw roślin energetycznych, wiedzy o tego typu roślinach, opinii na temat biopaliw, skłonności do zrzeszania się w celu produkcji biomasy na cele energetyczne oraz do udziału w szkoleniach o biopaliwach. Syntezę rozdziału stanowi klasyfikacja rolników według cech i charakterystyk ich gospodarstw oraz skłonności do uprawy roślin energetycznych i wykorzystania biomasy na cele energetyczne.

Rozdział szósty przedstawia wyniki obliczeń potencjału biopaliw stałych, płynnych i gazowych dla województwa lubelskiego. Zaprezentowano w nim także klasyfikację powiatów województwa lubelskiego według potencjałów biomasy rolniczej. W ostatnim rozdziale pracy, który poprzedza zakończenie, przedstawiono model polityki władz publicznych rozwoju produkcji biomasy i jej energetycznego wykorzystania. Ukazano założenia, cele, przewidywane efekty i obszary ryzyka, a także instrumenty polityki wsparcia uprawy roślin energetycznych i energetycznego wykorzystania biomasy.

Słowa kluczowe: potencjał biomasy rolniczej, energetyczne zagospodarowanie biomasy, produkty uboczne rolnictwa, słoma, siano, rośliny energetyczne, polityka energetyczna, obszary wiejskie, uwarunkowania społeczno-ekonomiczne.